

ZAVRTIMO KRUG PROMJENA III

Objava (i tiskanje) ove publikacije omogućeno je financijskom podrškom Ministarstva znanosti i obrazovanja. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Nositelja projekta, Lokalne akcijske grupe "More 249" i nužno ne izražava stajalište Ministarstva znanosti i obrazovanja.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo znanosti i
obrazovanja

more 249

OSNOVNA
ŠKOLA
PIROVAC

ARGONAUTA

Općina
Pirovac

UKRATKO O PROJEKTU

Cilj projekta je proširiti znanje o konceptu ekološkog otiska te održivom razvoju kod djece školske dobi i utjecati na svijest o zaštiti okoliša kroz različite aktivnosti – radionice recikliranja (koncept "7R"), ekološkog vrtlarenja i kompostiranja, održivog razvoja, obnovljivih izvora energije i radionice održivog načina prijevoza.

Kroz neformalne metode obrazovanja, igru i stvaranje ekovrta, učenici razvijaju kognitivne sposobnosti s naglaskom na razvoj vizualne, slušne, taktilne percepcije i fine motorike te uče kako biti **glavni akteri aktivnosti, odnosno aktivni građani i promotori održivosti u lokalnoj zajednici.**

Kroz razne edukativne radionice učenici stječu nova znanja, vještine i iskustva na temu prirode, održivosti i brige o okolišu te ih se potiče na kreativnost i vlastiti angažman u zaštiti okoliša.

Aktivnosti se provode s **refleksijama** na iste kako bi doživljaj bio potpun i kako bi djeca i mladi promišljali o realizaciji promjena u svom okruženju i u budućnosti!

AKTIVNOSTI PROJEKTA

1 ANIMACIJA UČENIKA

Provedena je u periodu od 11. do 15. prosinca 2023. godine, a nakon čega je oformljena grupa učenika koji sudjeluju u provedbi projekta.

2 EDUKATIVNE RADIONICE

Set edukativnih radionica "Ekološki otisak - kako ga smanjiti?" provodio se od siječnja do svibnja 2024. godine:

- ✓ Radionice recikliranja - 7R
- ✓ Radionice ekološkog vrtlarenja i kompostiranja
- ✓ Radionice održivog razvoja - neformalan i formalan sustav obrazovanja
- ✓ Radionica održivi način prijevoza te predstavljanje rezultata u Općini Pirovac.

3 UREĐENJE EKOVRTA I VOLONTERSKA AKCIJA

Školski ekovrt svoju punu formu dobiva tijekom volonterske akcije kada je i postao učionicom na otvorenom. Volonterska akcija provedena je 25. svibnja 2024., a cjelokupne pripreme trajale su kroz duži period provedbe projekta.

4 PAMETNA KLUPA I RADIONICA O OBNOVLJIVIM IZVORIMA ENERGIJE

U dvorištu škole postavljena je pametna klupa kao primjer korištenja solarne energije. Radionica o obnovljivim izvorima energije provedena je tijekom edukativnog izleta: vođenom pričom učenici su se upoznali sa životom na Kornatima, mogućnostima koje je otočje nekoć pružalo i koje pruža sada, a vodeći računa o obnovljivim izvorima energije.

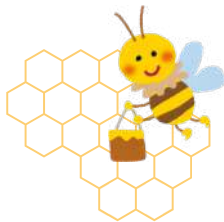

5 PROMIDŽBA I VIDLJIVOST

Izrađena je informativna ploča koja krasi ekovrt kao i brošura u online formi i fizičkoj formi. Proveden je edukativni izlet u NP Kornati te je službeno otvoren školski vrt tijekom završne konferencije.

EKOLOŠKI OTISAK

Pokazatelj koji mjeri ljudske potrebe u hrani, energiji, kretanju, objektima za život te stvarima koje koristimo.

Naš otisak je veći ako nam za naše potrebe treba više površine (globalnih hektara), tj. **to znači da trošimo više nego što priroda može osigurati, proizvesti i apsorbirati i DA ŽIVIMO NA DUG!**

KAKO MOŽEMO SMANJITI EKOLOŠKI OTISAK?

SKENIRAJ I SAZNAJ KOLIKI
JE TVOJ EKOLOŠKI OTISAK!

Koliko planeta ti je
potrebno da bi se ispunile
tvoje potrebe?

Izvor: www.footprintcalculator.org

PRIJEDLOZI ZA SMANJENJE EKOLOŠKOG OTISKA:

Bicikliraj!

Hodaj!

Jedi lokalnu hranu!

Dok pereš zube, zatvori slavinu!

Kompostiraj!

Jedi sezonsku hranu!

Zalijevaj vrt kišnicom!

Recikliraj!

Ne kupuj nepotrebne stvari!

KONCEPT "7R"

01

RECYCLE - RECIKLIRAJ

Recikliranje podrazumijeva odvojeno prikupljanje različitih vrsta otpada, a čijom preradom dobijemo materijale za izradu novih proizvoda slične ili iste namjene. I zato je važno odvajati i razvrstavati otpad u kućanstvu.

RECOVER – KOMPOSTIRAJ

02

Kompostiranje označava proces biološke razgradnje organskog dijela otpada, a rezultat čega je kompost. Kompostiranjem se smanjuje količina organskog otpada i emisija CO₂ u atmosferu.

03

REDUCE – SMANJI

Smanjenjem potrošnje, smanjuje se i količina otpada. Možemo doprinijeti tako da ne koristimo jednokratnu plastiku, da više hodamo i bicikliramo, da ne printamo, itd.

REGIFT – POKLONI

04

Proizvode koji su korišteni, a koje je moguće pokloniti, poklonite! Tako smanjujemo otpad. Poklonite igračke, odjeću, stripove, knjige, itd.

05

REPAIR – POPRAVI

Predmete i uređaje koje možete popraviti, popravite, a ako ne možete, prenamijenite ih. Primjerice, od drvenih paleta možete napraviti namještaj, a od stare odjeće torbu, ukrase, itd.

REUSE – PONOVRNO KORISTI

06

Ponovna uporaba nije isto što i recikliranje jer proizvod u originalnom obliku možemo koristiti za istu ili novu svrhu: staklenka, punjive baterije i sl.

07

REFUSE - ODBIJ

ALI, PRIJE SVEGA:
NE KUPUJ
NEPOTREBNE STVARI!

EKOLOŠKO VRTLARENJE I KOMPOSTIRANJE

N A D O P U N I

- 1** **Označava** rotiranje po vrtu, odnosno organiziranu prostornu i vremensku izmjenu kultura, a kako se ne bi narušila struktura tla i plodnost zemlje.

P   **D**   **D**

- 2** **Broj** koji služi kao mjera kiselosti, odnosno lužnatosti vodenih otopina, a može biti između 0 i 14.

H **V**   **T**

- 3** **Označava** uzgoj različitih ratarskih kultura na nekom području; suprotno monokulturi.

P   **R**

- 4** **Jedna od metoda** zaštite tla i biljaka koje uzgajamo; pokrivanje tla raznim organskim tvarima; održavanje vlažnosti tla; recikliranje raznih prirodnih materijala.

Č   **NJ**

- 5** **Gredica:** "klasična" gredica, terasasta, povišena, spiralna, „Hugelkultur“ visoka gredica...

E **T** **D** **U** **G** **J**

- 6** **Najpoznatiji indikator** pH vrijednost.

L **K**   **S** **P**

ODRŽIVI NAČIN PRIJEVOZA

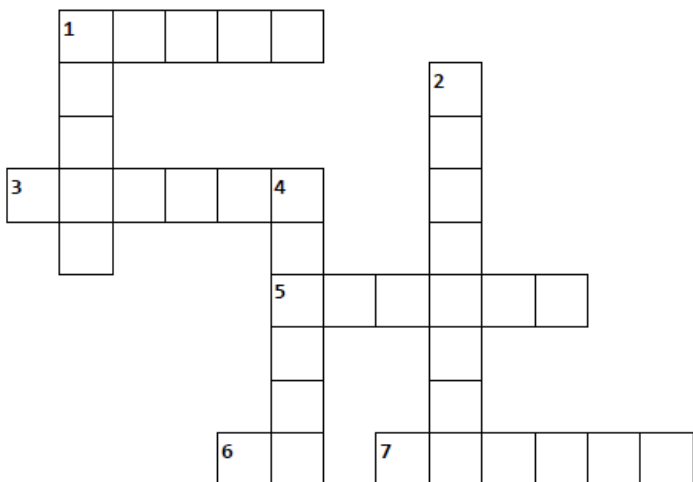
ISPUNI KRIŽALJKU O EKOLOŠKI PRIHVALJIVOM PRIJEVOZU!

VODORAVNO:

1. S pomoću čega možemo komunicirati s drugim sudionicima u prometu, a stavljamo na bicikl?
3. Narančaste ili žute je boje i pomaže da pješaci i biciklisti budu vidljiviji drugim sudionicima u prometu.
5. Boja na semaforu koja označava zaustavljanje i oprez.
6. Možemo li kao biciklisti komunicirati s rukama pokazujući smjer kretanja? Da ili ne?
7. Ima dva kotača i ekološki je čisto vozilo.

OKOMITO:

1. Kako se zove dio površine kolnika koji je namijenjen za prijelaz pješacima, a dijeli ime s jednom životinjom?
2. Kako se zovu reflektori za bicikl, a dijele ime s domaćom životinjom i organom za opažanje svjetlosti (dvije riječi - množina)?
4. Čuva glavu u prometu?

RADIONICE ODRŽIVOG RAZVOJA

- NEFORMALAN I FORMALAN SUSTAV OBRAZOVANJA

LANČANE REAKCIJE

Ispričaj priču tako da pravilno poredaš rečenice i saznaš zašto ne trebamo kupovati nepotrebne stvari!

1.	Uvijek kada kupi nešto novo, stare stvari baca u smeće ili kada kupi previše hrane pokvari mu se i također završi u smeću.
8.	Zagađenje donosi opasnost za pitku vodu i zrak koji je opasan za ljude.
4.	Stipi je žao ljudi koji žive kraj odlagališta otpada i udišu opasan zrak po zdravlje.
6.	Stipe je čuo da se organizira prosvjed protiv odlagališta otpada.
5.	Najviše voli kupovati hranu i novu odjeću.
7.	Takvim su ponašanjem naša priroda i odlagališta sve više zatrpana smećem.
2.	Stipe jako voli kupovati.
9.	Stipe je otišao tamo i skoro se ugušio kako je zrak bio zagađen.
3.	Stipe kupuje manje stvari i duže ih koristi kada ih ima.

UPIŠI REDOSLIJED REČENICA:

NIJE SAV OTPAD SMEĆE!

Važno je sortirati i reciklirati te voditi računa o prirodi koja nas okružuje, a kako bismo to postigli moramo krenuti od uzroka i shvatiti da ne moramo kupovati nepotrebne stvari!

REFUSE, "odbij"!

KOMPAS

ŠTO TI TREBA?

- magnet
- šivaća igla
- list biljke
- voda
- nemetalna zdjela

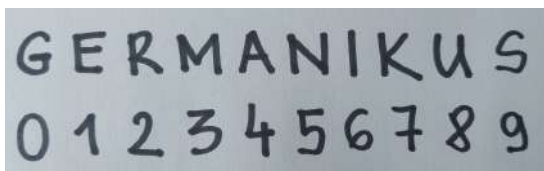
Što se događa?
Okreće li se igla u
smjeru S - J?

POSTUPAK:

- (1) Potrebno je magnetizirati iglu: prijeđi magnetom od kraja prema vrhu igle. PAZI! Magnet možeš povlačiti preko igle samo u jednom smjeru!
- (2) Napuni nemetalnu zdjelu vodom.
- (3) Spusti list s magnetiziranim iglom u zdjelu.

ŠIFRIRANO PISMO GERMANIKUS

Služi za dešifriranje poruka! Kako? Svakom slovu odgovara određeni broj! **KLJUČ JE:**

Dodatno pravilo:
slovo „O“ označava se donjom crtom: O

Dešifriraj poruku:

PO72156 P2O3J158!

9O2T624J! 21C67L624J!

56J1 94V OTP4D 931Ć1!

FOTOGRAFIJE S RADIONICA

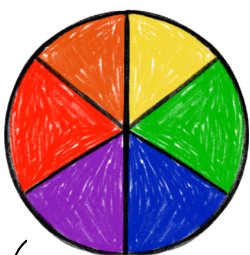

EVALUACIJA RADIONICA

Djeca i mladi verbalizacijom svojih osjećaja i razmišljanja postaju dijelom skupine i povezuju aktivnosti sa stvarnim životom!

Povratna informacija kroz **refleksiju** aktivnosti bitna je za daljnje djelovanje i provedbu aktivnosti!

KOTAČ EMOCIJA:

Svaka boja označava jednu emociju, a emociju koju je "izazvala" pojedina aktivnost označavamo točkicama unutar boje.

LJUTNJA - crvena
DOSADA - ljubičasta
TUGA - plava
STRAH - zelena
RADOST- žuta
OPREZ - narančasta

RUKA:

Svaki prst ruke označava naš **odnos prema aktivnosti** koja je provedena.

KLUPKO S PORUKAMA:

Jedan kraj klupka se omota oko ruke i baci drugoj osobi kojoj upućujemo neku pozitivnu poruku. Zatim ta osoba uzima klupko i upućuje drugoj osobi s novom porukom i tako sve do zadnje osobe. Na kraju se stvara mreža i povezanost svih osoba i još jednom potvrđuje kako timskim radom možemo pokrenuti promjene u našoj okolini!

EKOVRT

Glavni rezultat projekta
"Zavrtime krug promjena III" je
uređen i stavljen u funkciju
školski ekovrt!

Školski vrt krasi i pametna klupa
te informativna ploča
o provedbi projekta!

Promjene u našoj okolini su moguće ako radimo skupa i ako svojim djelovanjem i pozitivnim primjerima možemo potaknuti na razmišljanje i ostale u svojoj lokalnoj zajednici!

ZAVRTIMO IH!

ZAVRTIMO KRUG PROMJENA III

NOSITELJ PROJEKTA:

Lokalna akcijska grupa "More 249"

Obala Juričev lve Cota 27

HR-22 211 Vodice

www.lagmore249.hr

lagmore249@gmail.com

@zavrtimokrugpromjena

PARTNERI NA PROJEKTU:

Osnovna škola Pirovac
Udruga za zaštitu prirode i
okoliša te promicanje
održivog razvoja Argonauta
Općina Pirovac

DONATOR:

Projekt sufinancira
Ministarstvo znanosti i
obrazovanja s 12.761,93 eura
bespovratnih sredstava, dok
je ukupna vrijednost projekta
14.137,91 eura.

Projekt sufinancira Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Stajališta izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost Lokalne akcijske grupe "More 249" i ne odražavaju nužno stajalište Ministarstva znanosti i obrazovanja.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo znanosti i
obrazovanja

more 249

OSNOVNA
ŠKOLA
PIROVAC

ARGONAUTA

Općina
Pirovac